

4

1918-1923 UNA FORÇA EMERGENT

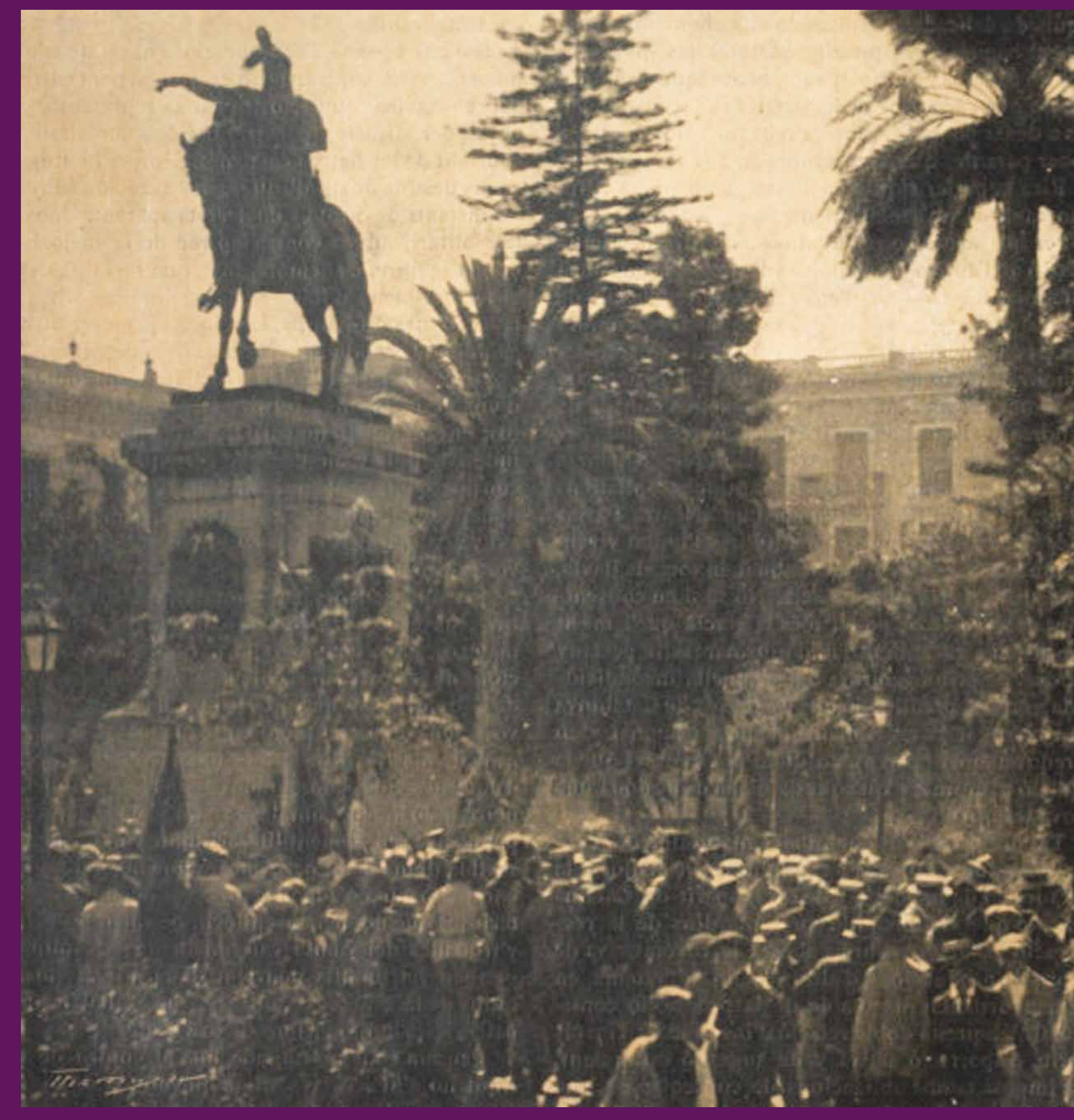
La Revolució Soviètica i el desenllaç de la Primera Guerra Mundial posen **els drets de les nacionalitats a l'agenda política internacional**, permetent l'accés a la independència d'una munió de pobles europeus.

La Lliga Regionalista catalana apadrina, el gener de 1918, **la fundació d'Unió Valencianista Regional** —liderada per uns joveníssims **Ignasi Villalonga i Joaquim Reig**— un **seriós intent**, avalat per la burgesia financera valenciana, **de fer sentir una veu pròpia de país enfront de Madrid**. Aquest és el primer partit valencianista que es presenta a unes eleccions, les legislatives de febrer de 1918, obtenint un meritori 10% a la província de València.

El novembre de 1918, Unió Valencianista Regional impulsa, conjuntament amb Joventut Valencianista, la **Declaració Valencianista**, unes bases polítiques que reflecteixen la maduresa assolida pel moviment en afirmar com a reivindicació fonamental **el dret del poble valencià a constituir un Estat**.

També el 1918 es publica *Síntesi del criteri valencianista*, l'obra cabdal **d'Eduard Martínez Ferrando** on fixa doctrinalment la visió del **País Valencià com a part de la nacionalitat catalana**. En aquesta línia es constitueix, el mateix any, la branca valenciana de **Nostra Parla**, **la primera entitat cultural que actua coordinadament a tots els Països Catalans**, en defensa de la llengua. Hi col·laboren els més destacats membres de la **nova i brillant generació valencianista republicana: Francesc Almela i Vives, Adolf Pizcueta** i la figura emergent del moment, el malaguanyat **Vicent Tomàs i Martí**, impulsor dels Aplecs Valencianistes de Betxí, *El Crit de la Muntanya*, portaveu del valencianisme agrari i *Pàtria Nova*.

Amb la creació, el 1919, de l'Agrupació Nacionalista Escolar —d'àmbit universitari— i, el 1921, de Joventut Nacionalista Obrera, —una efímera primera organització marxista— s'evidencia **la creixent presència del valencianisme a cada vegada més àmbits de la societat i la política**.

València, 9 d'octubre de 1917. Des de la seua inauguració, el 1891, el monument al rei Jaume I, ubicat al Parterre, acull cada any actes commemoratius del Nou d'Octubre, Diada del País Valencià.

IL·LUSTRACIÓ CATALANA

Barcelona, novembre de 1917. *Ofrena*. Des del primer número, l'òrgan de Nostra Parla acollí col·laboracions del País Valencià.

UAB

Barcelona, 1918. *Síntesi del criteri valencianista*. L'obra d'Eduard Martínez Ferrando és editada per Joventut Valencianista.

BPR-CRAH-UB

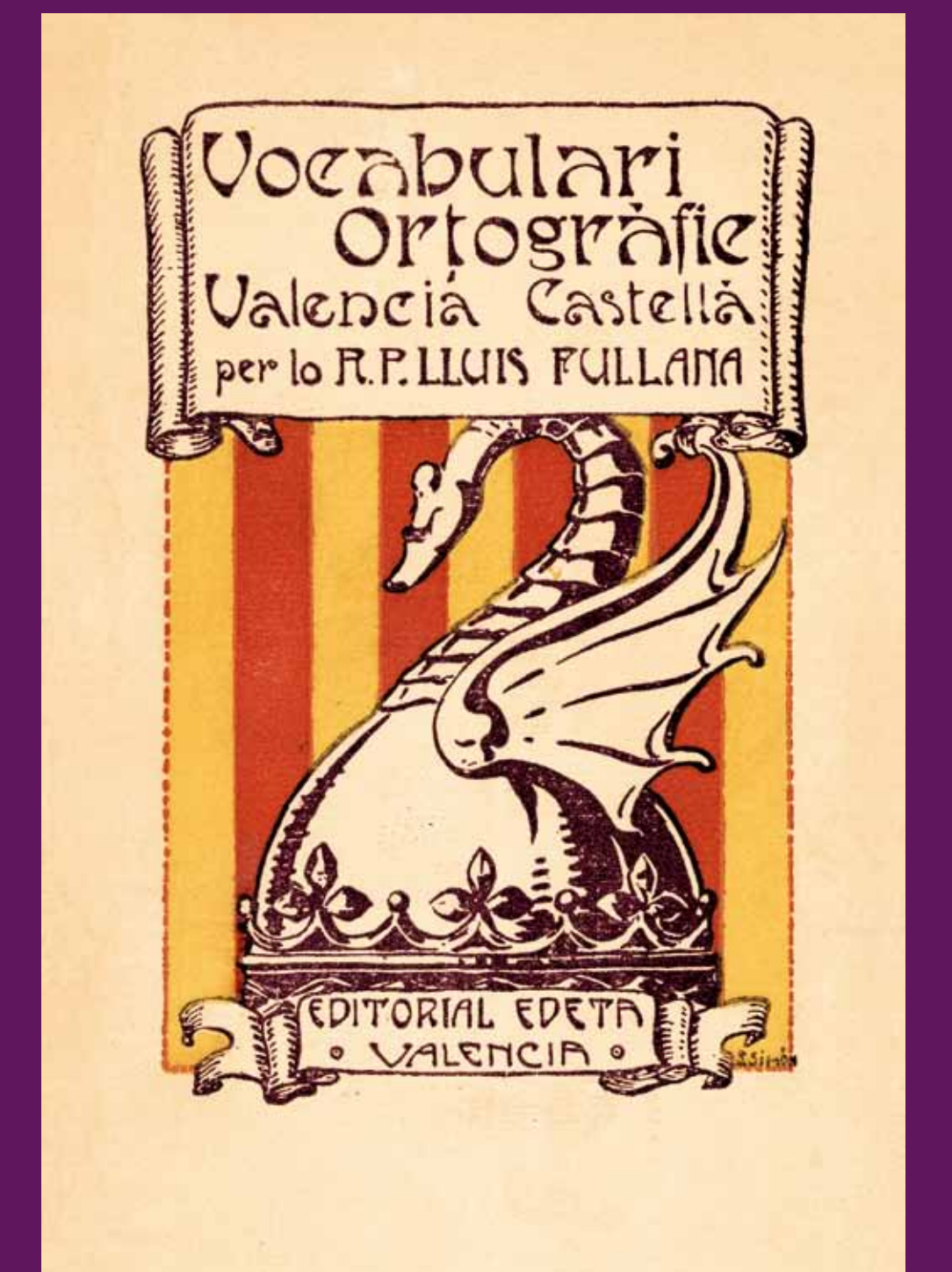
Alacant, 18 de novembre de 1918. El *Diario de Alicante* reproduïx en portada la Declaració Valencianista publicada per primera vegada quatre dies abans a *La Correspondencia de Valencia*.

BPPA

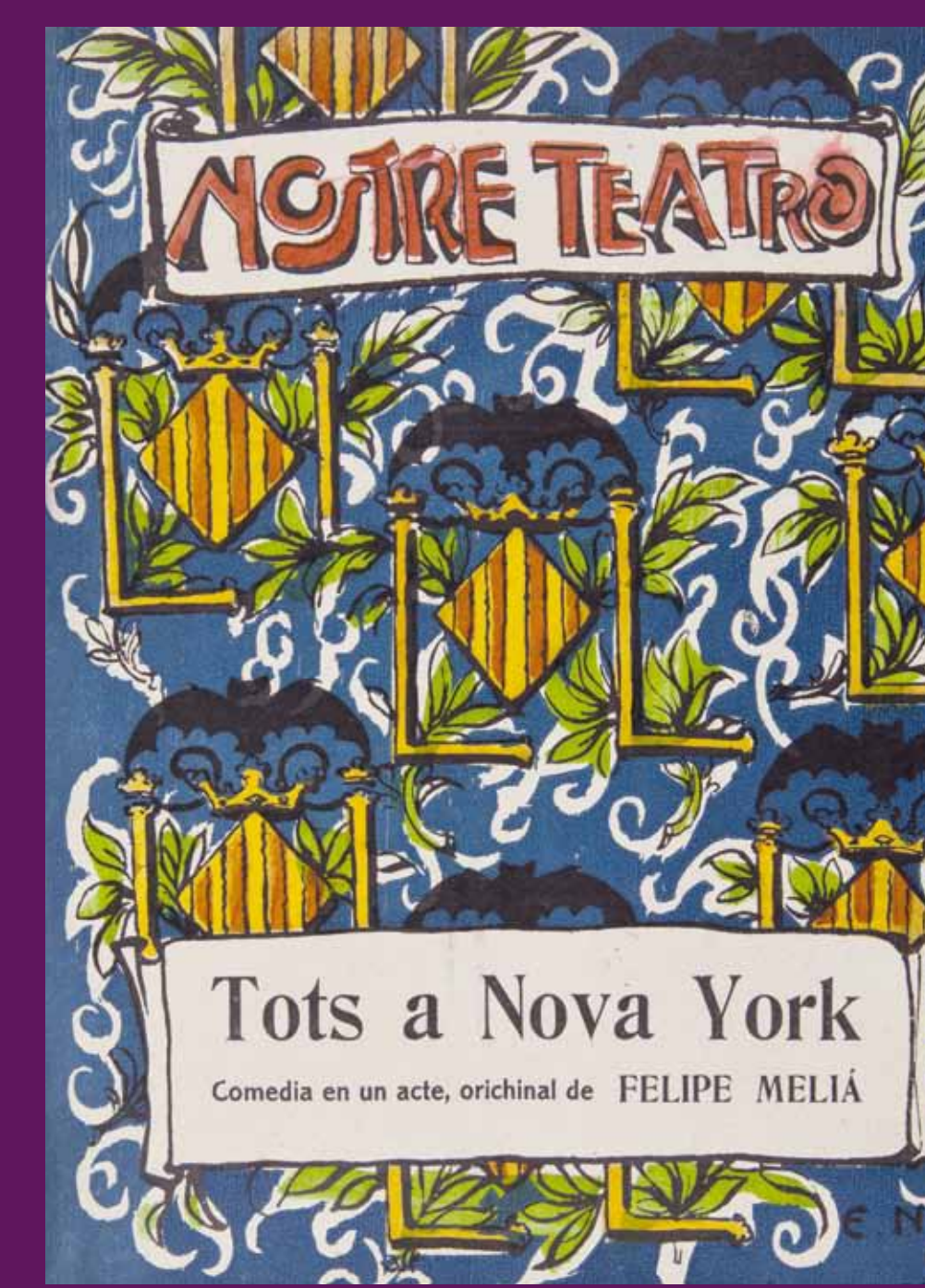
Massanassa, 20 de juny de 1919. *La Terreta*. Publicació anual amb motiu de les festes patronals.

AMM

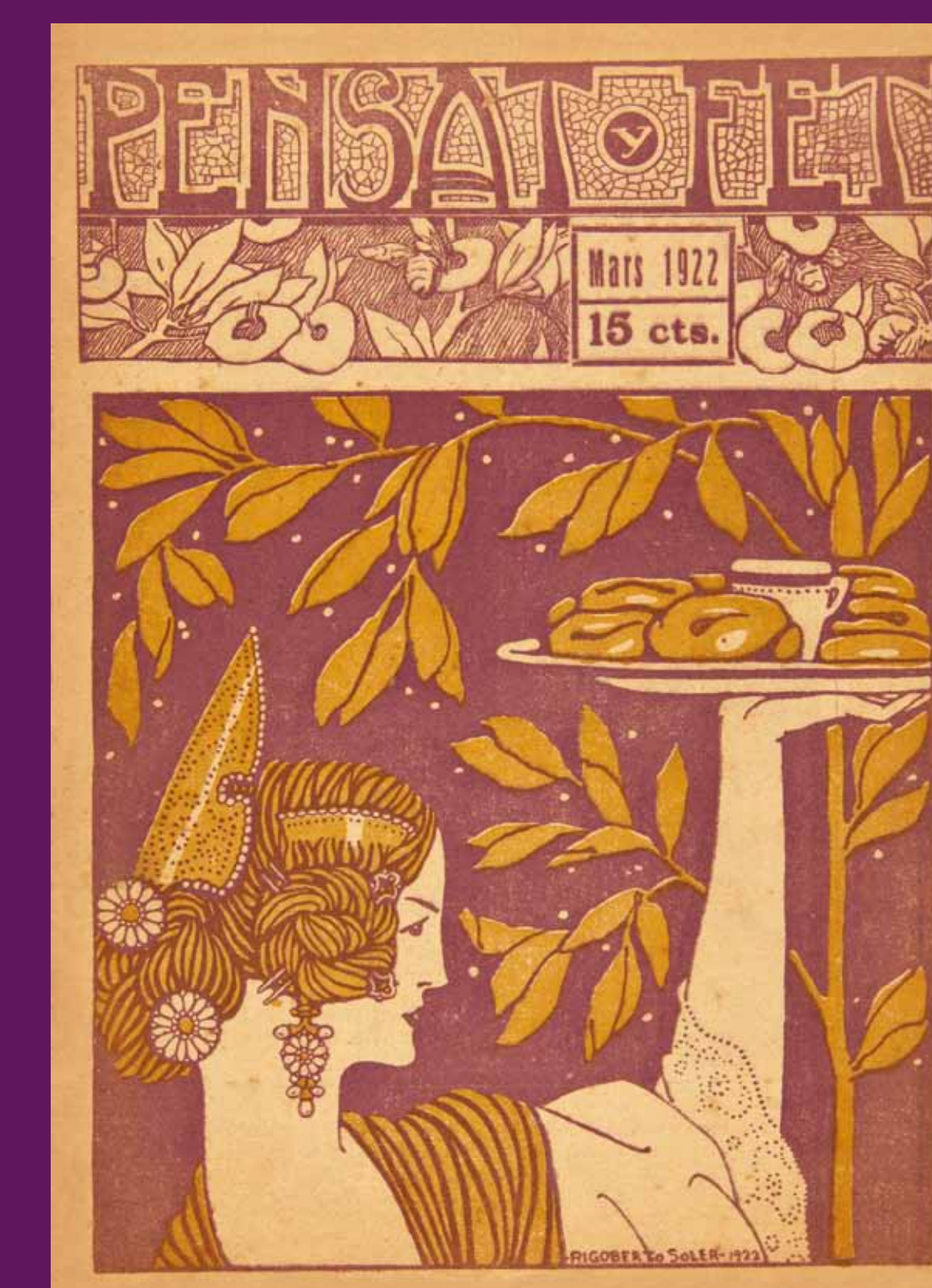
València, 1921. *Vocabulari Ortogràfic Valencià-Castellà*. El popular diccionari del Pare Fullana.

BVNP

València, 18 de juny de 1921. *Nostre Teatro*. La renovació de la narrativa arriba també als textos teatrals.

BVNP

València, març de 1922. *Pensat i Fet*. La revista fallera impulsada per Ricard Sanmartín, fou editada ininterrompudament des del 1912 fins al 1972 —excepte l'obligat parèntesi de la Guerra Civil— excel·lint per la seua qualitat.

BVNP

València, 15 d'agost de 1923. *El Crit de la Muntanya*. El metge Vicent Tomàs i Martí, mort l'1 de febrer de 1924, fou l'alma mater dels Aplecs Valencianistes de Betxí.

BVNP

Vicent Tomàs i Martí

1837-1977 EL VALENCIANISME REPUBLICÀ